

BEANTWOORDING RAADSVRAGEN

Nummer : 404-49
Onderwerp : Aanpak bezuinigingen VJN
Portefeuillehouder : Ton van Nieuwkerk
Datum : 18 juni 2024

Vragen van de fractie van CDA aan het college van burgemeester en wethouders (ingezonden op 31 mei 2024) en beantwoording daarvan door het college van burgemeester en wethouders in cursief.

Aanleiding/toelichting:

Op 17 mei heeft het college de raad de voorjaarsnota (VJN) 2024 toegezonden. Behalve aan o.a. de stand van zaken van doelstellingen en ontwikkelingen per programma, wordt aandacht besteed aan de kaders voor de begroting 2025 en de noodzakelijke bezuinigingen. De informatie over met name de aanpak van de bezuinigingen om te komen tot een structureel reëel evenwicht (SRE) is nog erg summier en is voor de CDA-fractie reden om de volgende vragen te stellen.

Vraag 1

Het college spreekt in de inleiding van een forse uitdaging. Hoe groot is die uitdaging volgens het college uitgaande van de begroting 2024, de daarin verwerkte septembercirculaire 2023 en door de raad vastgestelde begrotingswijzigingen die nog niet in de begroting 2024 zijn verwerkt? Welk jaar is daarbij leidend om te komen tot een noodzakelijk SRE? 2026? 2027? 2028? Waar baseert het college de constatering op dat er voldoende voorbereidingstijd zou zijn?

Antwoord 1

De wens voor een structureel evenwicht geldt in principe voor alle begrotingsjaren. In de aangepaste voorjaarsnota is het tekort in 2026 € 1,175 miljoen. Gezien het feit dat de dip in de uitkering van het gemeentefonds in 2026 ligt geldt vanaf dat jaar de grootste uitdaging. De voorbereidingen dienen op 1 januari 2026 te zijn afgerond.

Wij zijn voornemens om de begroting 2025 meerjarig sluitend aan te bieden. Voor het gefaseerd realiseren van de bezuinigingen is dan ruim een jaar de tijd, omdat de (grote) bezuinigingen per 1 januari 2026 zullen ingaan. Wij achten de voorbereidingstijd van ruim een jaar hiervoor voldoende.

Vraag 2

In de VJN wordt een aantal maatregelen voorgesteld en onderzocht zoals zwembad, muziekonderwijs. Wat is de mogelijke omvang van deze bezuinigingen? Wat zijn de maatschappelijke effecten hiervan? Waarop zijn de daarbij gemaakte keuzes gebaseerd? Heeft het college een afwegingskader of toetsingskader opgesteld? Zo ja, hoe ziet dat kader er uit? Zo nee, waarom niet en is het college in dat geval bereid alsnog een afwegingskader op te stellen dat kan worden betrokken bij de behandeling van de VJN? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

De totale omvang van de bezuiniging op de door u genoemde onderwerpen was circa € 480.000,-. In de gewijzigde voorjaarsnota zijn deze bezuinigingen niet meer opgenomen. Het college heeft bij het opstellen van de voorjaarsnota alle uitgaven kritisch bezien op de mogelijkheden hierop te bezuinigen. Hierop hebben wij 3 uitzonderingen toegepast:

A uitgaven die betrekking hebben op het coalitieakkoord

B uitgaven die betrekking hebben op “de basis op orde”

C Uitgaven die verplicht zijn op basis van wet en regelgeving.

Onze (voormalige) keuzes voor het zwembad, schoolzwemmen en muziekonderwijs zijn overigens met name te verklaren omdat alternatieve (realistische) grootschalige bezuinigingen niet voorhanden waren.

Vraag 3

Ingrijpende bezuinigingen vragen veel van het gemeentebestuur en afhankelijk van te maken keuzes ook van inwoners, bedrijven en instellingen in de gemeente. Welke ideeën heeft het college bij het te doorlopen proces? Hoe ziet het college de wisselwerking met de raad om te komen tot te maken keuzes?

Antwoord 3

Middels de voorjaarsnota heeft het college een denkrichting gegeven. Bij het opstellen van de begroting 2025 zal tot een definitieve invulling moeten worden gekomen, waarna het college de verdere uitwerking ter hand neemt en een sluitende begroting aan de raad zal aanbieden. Bij de behandeling van de voorjaarsnota wordt de raad in de gelegenheid gesteld om op voorhand suggesties te doen over:

A. De keuzes tussen bezuinigingen enerzijds en verhogen van de inkomsten anderzijds

B. Onderwerpen waarop wel en niet kan worden bezuinigd.

Deze suggesties zullen wij betrekken bij onze voorstellen richting de raad bij het meerjarig sluitend maken van de begroting 2025. Tevens overwegen wij om in het proces om te komen tot de begroting 2025 een extra sessie met de raad te houden over de diverse door het college op te stellen scenario's.

Vraag 4

Hoe groot is het bedrag binnen de gemeentelijke begroting dat is aan te merken als beïnvloedbaar?

Antwoord 4

Een exact beïnvloedbaar bedrag noemen is lastig. Tijd speelt daarbij een grote rol. Een gemeentelijke exploitatiebegroting is op de korte termijn vanwege aangegane verplichtingen lastig te beïnvloeden. Op de langere termijn neemt de mate waarin beïnvloeding mogelijk is toe. Een schatting is dat gedurende een raadsperiode circa 4 a 5% bijsturing mogelijk is.

Vraag 5

In de VJN wordt gesproken van een eerste stap die in 2027 tot een kleiner tekort leidt. Welke maatregelen zijn dit en zijn het allemaal structurele maatregelen? Klopt het dat het een jaar naar achteren schuiven van de realisatie van de sporthal in Monnickendam een van de maatregelen is? Graag zien wij een samenhangend overzicht van de belangrijkste maatregelen die het college voorstelt en de mogelijke bezuinigingen waar het college niet voor heeft gekozen. Kunt u in dit overzicht tevens aandacht schenken aan de maatschappelijke effecten van de verschillende mogelijkheden en de termijn waarop deze geëffectueerd kunnen worden?

Antwoord 5

De bezuinigingen waarvoor is gekozen staan in de voorjaarsnota per programma onder het kopje bezuinigingen. In de aangepaste voorjaarsnota is er voor gekozen om de volgende bezuinigingen niet op te nemen: Afstoten zwembad, schoolzwemmen en muziekonderwijs. Een begroting structureel sluitend krijgen kan alleen met structurele maatregelen. Het naar achteren schuiven van de sporthal is in dat kader geen maatregel om een begroting sluitend te krijgen. Deze verschuiving heeft te maken met de stand van zaken in het realisatieproces van de sporthal. De termijnen verschillen per onderwerp. U treft deze aan bij de diverse programma's in de voorjaarsnota. Stelregel is dat de bezuinigingen op 1 januari 2026 zijn gerealiseerd. In dit stadium zijn nog niet alle maatschappelijke effecten in beeld gebracht. Als bijlage bij deze beantwoording treft u een kort overzicht aan van zowel de door het college genomen bezuinigingsmaatregelen als een lijst met bezuinigingsvoorstellen waarvoor het college niet gekozen heeft. Het betreft een overzicht van voorstellen die groter zijn dan € 10.000,-.

Vraag 6

In de VJN zegt het college dat in dit stadium nog niet is gekozen voor lastenverhoging. Betekent dit dat een eventuele inkomstenverhoging helemaal niet wordt betrokken bij de te maken afweging, ook niet voor een deel, bijv. 25%? Bezuinigingen c.q. verminderde dienstverlening raken de burgers toch ook?

Antwoord 6

Bij het opstellen van de begroting 2025 zullen zowel lastenverhogingen als bezuinigingen als mogelijkheden worden meegenomen. Uw constatering dat zowel verminderde dienstverlening als lastenverzwaring de burgers raakt is juist.

Vraag 7

Wij gaan ervan uit dat de meicirculaire vanwege de invloed op de begroting 2025 wordt betrokken bij de bespreking van de VJN. Kan het college toezeggen dat de uitkomsten voor bespreking met de raad beschikbaar zijn?

Antwoord 7

Deze uitkomst is inmiddels beschikbaar. De effecten zijn:

2024: € 523.594,-

2025: € 660.495,-

2026: € 1.776.531,-

2027: € 1.700.201,-

In de voorjaarsnota zijn de kaders voor de begroting 2025 opgenomen. Het bedrag van de op te nemen inflatie is +/- € 1 miljoen. Hierdoor is het positieve effect voor de ravijnjaren +/- € 700.000,-.

Vraag 8

Het college werkt aan tal van al dan niet door de raad geïnitieerde initiatieven. Heeft het college overwogen een of meerdere van deze initiatieven op te schorten anticiperend op de noodzakelijke bezuinigingen? Zo ja, tot welke conclusie(s) heeft dat geleid? Zo nee, is het college van plan dit alsnog te doen en indien dit niet het geval is, waarom niet?

Antwoord 8

Wij zien voldoende mogelijkheden om een meerjarig sluitende begroting 2025 op te stellen zonder de al dan niet door de raad geïnitieerde initiatieven op te schorten. Wel zijn wij de afgelopen maanden zeer terughoudend geweest met nieuwe initiatieven.

Vraag 9

In de VJN doet het college een in de ogen van de CDA-fractie logisch voorstel over het bepalen van de jaarlijks in de begroting te verwerken inflatie. Welke overweging heeft het college gehad deze berekeningsmethodiek niet met ingang van 2025 maar met ingang van 2026 toe te passen?

Antwoord 9

Wijziging van de berekeningsmethodiek kan tot een lastenverzwaring van de inwoners leiden. Zoals aangegeven willen we pas in het kader van de begroting 2025 dergelijke voorstellen bespreken. Dit kan dan op zijn vroegst verwerkt worden in de begroting 2026.